

NOTATKA

z posiedzenia Komisji Ustawodawczej

Data posiedzenia: 18 stycznia 2012 r.

Nr posiedzenia: 11

Posiedzeniu przewodniczył: przewodniczący komisji senator Piotr Zientarski

- Porządek posiedzenia:**
1. Rozpatrzenie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 kwietnia 2011 r. (*sygn. akt K 19/08*), dotyczącego ustawy o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów – ciąg dalszy.
  2. Rozpatrzenie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 czerwca 2011 r. (*sygn. akt SK 41/09*), dotyczącego ustawy o gospodarce nieruchomościami.
  3. Rozpatrzenie postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 2 sierpnia 2010 r. (*sygn. akt S 3/10*), dotyczącego luki prawnej w kwestii regulacji stosunków między stronami umowy deweloperskiej.
  4. Rozpatrzenie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 października 2010 r. (*sygn. akt K 10/08*), dotyczącego ustawy – Prawo ustroju sądów powszechnych.
  5. Rozpatrzenie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 października 2010 r. (*sygn. akt P 37/09*), dotyczącego ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.
  6. Rozpatrzenie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 października 2010 r. (*sygn. akt Kp 1/09*), dotyczącego ustawy o organizacji rynku rybnego.
  7. Rozpatrzenie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 29 czerwca 2010 r. (*sygn. akt P 28/09*), dotyczącego ustawy o izbach lekarskich.
  8. Rozpatrzenie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 listopada 2010 r. (*sygn. akt K 2/10*), dotyczącego ustawy o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego.
  9. Rozpatrzenie postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 lipca 2010 r. (*sygn. akt S 2/10*), dotyczącego zrównania wieku emerytalnego kobiet i mężczyzn.

W posiedzeniu uczestniczyli: – senatorowie członkowie komisji: Witold Gintowt-Dziewałtowski, Helena Hatka, Tadeusz Kopeć, Andrzej Matusiewicz, Bohdan Paszkowski, Grażyna Sztark, Piotr Wach, Piotr Zientarski,

– zaproszeni goście:

– Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, Departament Spraw Parlamentarnych:
Kamila Michalak,

– Kancelaria Senatu, Biuro Legislacyjne: eksperci ds. legislacji Katarzyna Konieczko, Marek Jarentowski.

Przebieg posiedzenia:

Ad 1 Przedstawicielka biura legislacyjnego Katarzyna Konieczko przypominała istotę wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 kwietnia 2011 r. (*sygn. akt K 19/08*), dotyczącego ustawy o ujawnianiu

informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów. Przypomniała konkluzję informacji, jaką przedstawiła na posiedzeniu komisji 14 grudnia 2011 r., z której wynikało, że wyrok nie wymaga wykonania. Przypomniała też, że senatorowie zaproponowali podjęcie inicjatywy niewykonującej wyroku, a tylko z nim związanej, która zarówno w zakresie skutków, jak i procedury zrównałaby wszystkie osoby składające nieprawdziwe oświadczenia lustracyjne. Przedstawicielka biura legislacyjnego poinformowała również o oczekiwanych przez IPN kierunkach zmian w prawie, polegających na wprowadzeniu możliwości dożywotniego pozbawienia prawa wykonywania zawodu prawników uznanych za kłamców lustracyjnych.

W trakcie dyskusji przewodniczący komisji senator Piotr Zientarski opowiedział się przeciw pozbawieniu możliwości wykonywania zawodu i powrotu do niego przez sędziów, którzy orzekali podczas stanu wojennego. W związku z tym zaproponował, aby komisja nie wносиła o podjęcie inicjatywy ustawodawczej w sprawie wykonania tego wyroku Trybunału Konstytucyjnego. W wyniku głosowania przyjęto przedstawiony wniosek (4 głosy za, 1 wstrzymujący się).

Konkluzja: Komisja nie będzie wносиć o podjęcie inicjatywy ustawodawczej w sprawie realizacji tego wyroku Trybunału Konstytucyjnego.

Ad 2 Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 13 czerwca 2011 r. (*sygn. akt SK 41/09*), dotyczący ustawy o gospodarce nieruchomościami, również omówiła przedstawicielka biura legislacyjnego Katarzyna Konieczko. Wyjaśniła, że oceniając zgodność art. 215 ust. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami z art. 64 ust. 2 w związku z art. 32 ust. 1 i w związku z art. 31 ust. 3 konstytucji, trybunał stwierdził, iż wspólną cechą byłych właścicieli domów jednorodzinnych i działek przeznaczonych pod zabudowę jednorodziną oraz byłych właścicieli pozostałych nieruchomości warszawskich jest to, że zostali pozbawieni własności na podstawie dekretu warszawskiego i nie uzyskali prawa wieczystej dzierżawy, za co dekret przyznawał im odszkodowanie. Zaskarżony przepis przyznaje natomiast odszkodowanie wyłącznie byłym właścicielom domów jednorodzinnych i działek przeznaczonych pod zabudowę jednorodziną, wywłaszczonym po 5 kwietnia 1958 r.

Trybunał ocenił, że pozbawienie odszkodowania byłych właścicieli nieruchomości warszawskich określonej kategorii nie znajduje racjonalnego uzasadnienia na gruncie konstytucyjnych gwarancji równej ochrony własności. Brak możliwości zdefiniowania celu, którego realizacji miałyby służyć to zróżnicowanie, nie pozwala także na ustalenie, czy ustawodawca zachował odpowiednią relację między rangą celu a intensywnością naruszenia zasady równości i równej dla wszystkich ochrony prawa do odszkodowania jako innego prawa majątkowego. Zróżnicowania tego nie da się ponadto uzasadnić koniecznością ochrony innych wartości konstytucyjnych, wskazanych w art. 31 ust. 3 konstytucji, ustanawiającym przesłanki ograniczania praw i wolności konstytucyjnych.

W niniejszej sprawie zakwestionowane zostało tzw. pominięcie legislacyjne, skutkiem wyroku nie jest zatem utrata mocy obowiązującej przez art. 215 ustawy o gospodarce nieruchomościami, lecz powstanie obowiązku ustanowienia regulacji prawnych niezbędnych dla wypełnienia nakazów konstytucyjnych. W związku z tym stwierdzić należy, że wyrok powinien zostać wykonany niezwłocznie. Zdaniem przedstawicielki biura legislacyjnego, konieczne jest znacznie szersze ujęcie przesłanek przesądzających o prawie do odszkodowania za utracone nieruchomości. Należy rozważyć także możliwość całościowego uregulowania kwestii gruntów warszawskich w odrębnej ustawie. Trybunał dopuścił możliwość częściowego zaspokojenia wierzycieli na wzór rozwiązań stosowanych w wypadku tzw. mienia zabużańskiego.

W trakcie dyskusji, w której udział wzięli senatorowie: Piotr Zientarski, Grażyna Sztark i Helena Hatka, podniesiono konieczność podjęcia inicjatywy ustawodawczej, mającej na celu wykonanie omawianego wyroku, z uwagi na toczące się postępowania sądowe, nieproporcjonalny do oczekiwań właścicieli lub ich spadkobierców budżet funduszu reprivatyzacyjnego i możliwość pozwania Polski przed Europejski Trybunał Sprawiedliwości. Za zasadne uznano jednak podjęcie współpracy z Ministerstwem Skarbu Państwa i m.st. Warszawą w celu oszacowania skali zjawiska i wypracowania kierunku rozwiązań, które mogłyby się znaleźć w projekcie ustawy. Komisja jednogłośnie (5 głosów za) przyjęła przedstawiony wniosek.

Konkluzja: Komisja odroczyła decyzję w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej w sprawie tego wyroku Trybunału Konstytucyjnego.

Ad 3 Przedstawicielka biura legislacyjnego umówiła istotę postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z

2 sierpnia 2010 r. (*sygn. akt S 3/10*), dotyczącego luki prawnej w regulacji stosunków między stronami umowy deweloperskiej. Trybunał stwierdził jej istnienie, a jej usunięcie uznał za niezbędne do zapewnienia spójności systemu prawnego. Wskazał, że obowiązujące przepisy nie chronią w wystarczającym stopniu praw konsumentów, którzy decydują się na wejście w stosunek umowny z deweloperem, a przez to nie czynią zadość art. 76, nakazującemu ochronę konsumentów m.in. przed nieuczciwymi praktykami rynkowymi.

Problemem sygnalizowanym w postanowieniu S 3/10 zajęła się Komisja Ustawodawcza Senatu VII kadencji. Z jej inicjatywy marszałek Senatu, w trybie art. 85 b Regulaminu Senatu, zwrócił się do prezesa Rady Ministrów z wnioskiem o podjęcie współpracy w celu wykonania orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego. W odpowiedzi prezes Rządowego Centrum Legislacji zauważył, że zainicjowanie prac nad projektem ustawy, zwiększającej ochronę osób decydujących się na nabycie mieszkania od podmiotu zajmującego się działalnością deweloperską, leży w kompetencji prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

10 czerwca 2011 r. do Sejmu wpłynął poselski projekt ustawy o ochronie praw nabywcy lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego (*druk sejmowy nr 4349*). Ustawa o ochronie praw nabywcy lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego została opublikowana w DzU z 28 października 2011 r. Nr 232, poz. 1377 i, stosownie do postanowienia, art. 41 wejdzie w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia, tj. 29 kwietnia 2012 r. W wypadku przedsięwzięć rozpoczętych przed tą datą natomiast deweloperzy zobligowani są jedynie poinformować nabywców, że nie będą wobec nich stosowane środki ochrony przewidziane w art. 4. Takie ukształtowanie przepisów przejściowych należy jednak uznać za w pełni zgodne z zasadą prawa kontraktowego, przesądzającą o stosowaniu nowej ustawy tylko w odniesieniu do tych zdarzeń, które wystąpiły już w czasie jej obowiązywania. Mając to wszystko na uwadze, pozostaje zauważyć, że postanowienie trybunału z 2 sierpnia 2010 r. zostało wykonane przez ustawodawcę. Przewodniczący komisji senator Piotr Zientarski zaproponował, aby komisja nie wносиła o podjęcie inicjatywy ustawodawczej w sprawie wykonania tego orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego. Komisja przyjęła przedstawiony wniosek (5 głosów za, 1 wstrzymujący się).

Konkluzja: Komisja nie będzie wносиć o podjęcie inicjatywy ustawodawczej w sprawie realizacji tego postanowienia Trybunału Konstytucyjnego.

Ad 4 Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 27 października 2010 r. (*sygn. akt K 10/08*), dotyczący ustawy – Prawo ustroju sądów powszechnych, omówiła Katarzyna Konieczko z biura legislacyjnego. Jak wyjaśniła, trybunał orzekł, że art. 80 § 2b zdanie pierwsze ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych – rozumiany w ten sposób, że „oczywista bezzasadność wniosku o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej” obejmuje także zagadnienie wymagające zasadniczej wykładni ustawy – jest niezgodny z art. 2 konstytucji. Istota ww. przepisu sprowadza się bowiem do tego, że prezes sądu dyscyplinarnego, w fazie wstępnej postępowania oceniając wniosek o uchylenie immunitetu sędziowskiego, już na tym etapie jest zobowiązany przesądzić o tzw. oczywistej bezzasadności takiego wniosku i odmówić jego przyjęcia. Wyłączona została zatem indywidualna ocena każdego wniosku o uchylenie immunitetu sędziowskiego. Jest to w sprzeczności z przyjętą w orzecznictwie i doktrynie prawnej funkcją klauzuli „oczywistej bezzasadności” i, w konsekwencji, sprzeczne z zasadą określoności przepisów prawa, wyrażoną w art. 2 konstytucji.

Katarzyna Konieczko dodała, że wyrok wymaga wykonania. W tym celu zaproponowała, aby art. 80 § 2b zdanie pierwsze ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych nadać nowe brzmienie, podobne do rozwiązania przyjętego w k.p.k. (art. 429 § 1). Spowoduje to ograniczenie przesłanek wstępnego badania wniosku o uchylenie sędziemu immunitetu wyłącznie do kwestii braków formalnych. Z taką propozycją wystąpiła również komisja Senatu VII kadencji, ale prace legislacyjne nad nią nie zostały ukończone. Dla zachowania spójności systemu prawa ponadto proponuje się dokonanie stosownej zmiany również w ustawie – Prawo o ustroju sądów wojskowych.

Przewodniczący komisji senator Piotr Zientarski przedstawił wniosek o podjęcie inicjatywy ustawodawczej, mającej na celu wykonanie rozpatrzonego wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Komisja jednogłośnie (6 głosów za) przyjęła przedstawiony wniosek. Do jej reprezentowania w dalszych pracach nad tym projektem ustawy został upoważniony senator Andrzej Matusiewicz.

Konkluzja: Komisja wноси o podjęcie inicjatywy ustawodawczej, dotyczącej projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów wojskowych.

Ad 5 Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 20 października 2010 r. (*sygn. akt P 37/09*), dotyczący ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, przedstawił Marek Jarentowski z Biura legislacyjnego. Wyjaśnił, że trybunał uznał za niezgodną z konstytucją całość ustawowych procedur odmów IPN udostępniania akt tajnych służb PRL osobom uznawanym przez te służby za swych tajnych informatorów. Wydane orzeczenie umożliwi skorzystanie z możliwości wznowienia postępowania. Sądy administracyjne, rozpatrując skargi na odmowę udostępnienia akt, będą zwracać te sprawy IPN, który będzie zmuszony udostępniać skarżącym kopie żądanych akt. Ekspert ds. legislacji dodał, że na krótko przed wydaniem wyroku część zakwestionowanych przepisów otrzymała nowe brzmienie. Obecnie przepisy poważnie ograniczają możliwość odmowy udostępnienia dokumentów, nie przewidują też możliwości niesporządzenia przez organy IPN uzasadnienia decyzji odmownej. W art. 32 ustawy pozostały – choć ze zmienioną numeracją – zakwestionowane przepisy, dotyczące postępowania sądownoadministracyjnego, tj. ust. 3–7.

Komisja Ustawodawcza Senatu poprzedniej kadencji złożyła wniosek o podjęcie inicjatywy ustawodawczej (*druk senacki 1175*), nie został on jednak rozpatrzony przed zakończeniem kadencji. Mając na uwadze konieczność wykonania wyroku, biuro legislacyjne zaproponowało, aby zmiana ustawy polegała na uchyleniu zakwestionowanych przepisów art. 32.

Wobec braku głosów w dyskusji przewodniczący komisji senator Piotr Zientarski przedstawił wniosek o podjęcie inicjatywy ustawodawczej, mającej na celu wykonanie rozpatrzonego wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Komisja przyjęła go jednogłośnie (7 głosów za). Do reprezentowania komisji w dalszych pracach nad tym projektem ustawy został upoważniony senator Bohdan Paszkowski.

Konkluzja: Komisja wnosi o podjęcie inicjatywy ustawodawczej, dotyczącej projektu ustawy o zmianie ustawy Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

Ad 6 Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 13 października 2010 r., dotyczący ustawy o organizacji rynku rybnego (*sygn. akt Kp 1/09*), omówił przedstawiciel biura legislacyjnego Marek Jarentowski. Wskazał, że w trybie kontroli prewencyjnej ustawy trybunał stwierdził naruszenie swobody działalności gospodarczej. Uznał bowiem, iż upoważnienie ministra do określenia kategorii „innego miejsca pierwszej sprzedaży”, zawarte w art. 23 ust. 1 ustawy, jest upoważnieniem blankietowym. Nie zmieniają tej oceny wytyczne dla ministra, aby określił miejsca pierwszej sprzedaży, „mając na uwadze konieczność ochrony żywych zasobów wód i zapewnienia ich zrównoważonej eksploatacji oraz pewności obrotu”. Wytyczne te dotyczą bowiem wskazania konkretnych miejsc pierwszej sprzedaży, w tym również określenia czasu wyładunku ryb. Upoważnienie ministra do pełnego określania kategorii „innego miejsca pierwszej sprzedaży” podważa, zdaniem trybunału, sens ustawowej regulacji kategorii „centrum pierwszej sprzedaży”. Pozbawia też znaczenia definicję „centrum pierwszej sprzedaży”, zawartą w art. 3 pkt 2 ustawy. Może to spowodować nieprzydatność rozwiązań zawartych w ustawie, dotyczących wzmożonej kontroli połowów gatunków ryb wymagających szczególnej ochrony.

Zdaniem trybunału, upoważnienie dla ministra, zawarte w art. 23 ust. 1 ustawy, jest sprzeczne z jej celami. W konsekwencji wyroku minister nie będzie już mógł wskazywać „innych niż centra pierwszej sprzedaży miejsc pierwszej sprzedaży”. Omawiane orzeczenie nie zmienia jednak brzmienia art. 23 ust. 3 pkt 2 ustawy, a tylko wykładnię tego przepisu. Stąd konieczność podjęcia inicjatywy ustawodawczej. Zmiana polegałaby na wykreśleniu z obu przepisów wyrażenia: „miejsce pierwszej sprzedaży”, a w konsekwencji – także możliwości określania ich przez ministra.

Przedstawione orzeczenie wywołało dyskusję, w której udział wzięli senatorowie: Witold Gintowt-Dziewałtowski, Piotr Zientarski, Bohdan Paszkowski, Grażyna Sztark i Andrzej Matusiewicz. Senatorowie pytali o gatunki ryb chronionych objętych zaskarżonym przepisem, rodzaje miejsc pierwszej sprzedaży, możliwość bezpośredniej sprzedaży ryb określonego gatunku prosto z łodzi. Rozważano możliwość podjęcia dodatkowej inicjatywy ustawodawczej, która wprost dopuszczałaby bezpośrednią sprzedaż świeżo złowionych ryb prosto z łodzi.

Następnie przewodniczący komisji senator Piotr Zientarski przedstawił wniosek o podjęcie inicjatywy ustawodawczej, mającej na celu wykonanie rozpatrzonego wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Komisja przyjęła go jednogłośnie (7 głosów za). Do reprezentowania komisji w dalszych pracach nad tym projektem ustawy został upoważniony senator Piotr Zientarski.

Konkluzja: Komisja wnosi o podjęcie inicjatywy ustawodawczej, dotyczącej projektu ustawy o zmianie ustawy

o organizacji rynku rybnego.

Ad 7 Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 29 czerwca 2010 r. (*sygn. akt P 28/09*), dotyczący nieobowiązującej już ustawy o izbach lekarskich z 1989 r., omówił również przedstawiciel biura legislacyjnego Marek Jarentowski. Trybunał stwierdził niezgodność z art. 77 ust. 2 konstytucji art. 42 ust. 2 tej ustawy w zakresie, w jakim wyłącza prawo lekarza, ukaranego przez Naczelny Sąd Lekarski w drugiej instancji karą nagany, do wniesienia odwołania do sądu. W uzasadnieniu rozstrzygnięcia trybunał podkreślił, że z zasady demokratycznego państwa prawnego wynika wymóg zagwarantowania prawa do sądu w postępowaniu dyscyplinarnym. Trybunał uznał, że kontrola sądowa ma na celu weryfikację prawidłowości całego postępowania dyscyplinarnego, a nie jedynie kary wymierzonej w jego wyniku. Lekarz powinien mieć możliwość zakwestionowania przed sądem zarówno faktu popełnienia przewinienia dyscyplinarnego i dopuszczalności wszczęcia przeciwko niemu postępowania dyscyplinarnego, jak i prawidłowości jego przeprowadzenia i zasadności wymierzonej kary.

Wydanie przez trybunał orzeczenia dotyczącego uchylonej ustawy było konieczne, by sąd, który zadał pytanie prawne w tej sprawie, mógł rozpoznać odwołanie od orzeczenia dyscyplinarnego wydanego w czasie obowiązywania owej ustawy. 1 stycznia 2010 r. weszła w życie ustawa z 2 grudnia 2009 r. o izbach lekarskich. Przewiduje ona bardziej rozbudowany katalog kar i możliwość odwołania (kasacja) od prawomocnego orzeczenia sądu lekarskiego, kończącego postępowanie w sprawie odpowiedzialności zawodowej lekarzy, do Sądu Najwyższego w terminie 2 miesięcy od dnia doręczenia orzeczenia. Kasacja przysługuje bez względu na rodzaj orzeczonej kary.

Wyrok trybunału sam w sobie nie daje podstaw do wniesienia odwołania do Sądu Najwyższego (sądu apelacyjnego) w wypadku osób, które zostały ukarane upomnieniem lub naganą, a nie wniosły tych odwołań w okresie obowiązywania poprzedniej ustawy. Konieczne jest zatem uchwalenie przepisu przejściowego, umożliwiającego tym osobom wniesienie odwołania. Zdaniem Marka Jarentowskiego, ze względu na wymogi formalne skargi kasacyjnej ogranicza się jednak prawo do drogi sądowej. Dlatego też biuro legislacyjne przygotowało projekt inicjatywy przywracającej, obowiązujące w latach 2003–2009, odwołanie do sądu apelacyjnego (sądu pracy) w trybie apelacyjnym z k.p.c. Jednocześnie, aby uniknąć stwierdzenia przez Trybunał Konstytucyjny niekonstytucyjności kolejnych ustaw przewidujących odwołania od orzeczeń organów dyscyplinarnych, tak jak w zaskarżonej ustawie, proponuje się dokonanie odpowiednich zmian w ujęciu systemowym w ustawach: o izbach aptekarskich, o samorządzie pielęgniarów i położnych, o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych oraz o diagnostyce laboratoryjnej.

Po przedstawieniu orzeczenia i propozycji jego wykonania rozgorzała dyskusja, w której udział wzięli senatorowie: Piotr Zientarski, Witold Gintowt-Dziewałtowski, Andrzej Matusiewicz, Grażyna Sztark i Piotr Wach. Senatorowie zastanawiali się, w jaki sposób wykonać orzeczenie. Dyskutowano, czy wobec konieczności ujednoczenia tzw. postępowania dyscyplinarnego zawodów medycznych za właściwy merytorycznie do rozpoznania sprawy należy uznać sąd apelacyjny czy Sąd Najwyższy, wybrać postępowanie karne czy cywilne, sposób odwołania – apelację czy kasację?. Podkreślano kwestię uprawnień poszkodowanego pacjenta także w zakresie możliwości skarżenia orzeczeń dyscyplinarnych.

Wobec tego przewodniczący komisji senator Piotr Zientarski przedstawił wniosek o podjęcie inicjatywy ustawodawczej, mającej na celu wykonanie tego wyroku. Komisja przyjęła go jednogłośnie (7 głosów za). Do reprezentowania komisji w dalszych pracach nad tym projektem ustawy została upoważniona senator Helena Hatka – członkini również Komisji Zdrowia.

Konkluzja: Komisja wnosi o podjęcie inicjatywy ustawodawczej, dotyczącej projektu ustawy o zmianie ustawy o izbach lekarskich oraz niektórych innych ustaw.

Ad 8 Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 16 listopada 2010 r. (*sygn. akt K 2/10*), dotyczący ustawy o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego, omówił również Marek Jarentowski. Wskazał on, że trybunał nie oceniał konstytucyjności ulg stosowanych przy przejazdach środkami transportu bądź ich braku w ogóle, a tylko zróżnicowanie niektórych kategorii osób, tj. pominięcie uprawnienia dla nauczycieli przedszkolnych. Trybunał nie wskazał kierunku zmian.

Zdaniem eksperta istnieją trzy sposoby wykonania tego orzeczenia. Po pierwsze, dodanie nauczycieli przedszkoli do kategorii osób uprawnionych do 37-procentowej ulgi. Po drugie, pozbawienie wszystkich nauczycieli prawa do tego przywileju, obecnie bowiem na mocy ustawy

nauczyciele są jedyną grupą zawodową uprawnioną do tej ulgi. Inne kategorie osób uprawnionych w tej ustawie wyodrębniono na podstawie innych kryteriów. To np. dzieci do lat 4, dzieci i młodzież ucząca się; osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji i niewidomi oraz opiekunowie lub przewodnicy takich osób; funkcjonariusze niektórych służb podczas wykonywania czynności służbowych. Trzecie rozwiązanie polegałoby na przyznaniu tej ulgi nauczycielom przedszkoli przy jednoczesnym obniżeniu procentowym ulgi innym kategoriom osób, tak aby w budżecie państwa nie wzrosła ogólna suma wydatków z tytułu tej ulgi.

Po przedstawieniu orzeczenia i propozycji jego wykonania rozgorzała dyskusja, w której udział wzięli senatorowie: Piotr Zientarski, Witold Gintowt-Dziewałtowski, Andrzej Matusiewicz, Grażyna Sztark i Bohdan Paszkowski. Senator Witold Gintowt-Dziewałtowski wyraził sprzeciw wobec przyznania ulgi nauczycielom przedszkolnym, skoro nie przysługuje ona pracownikom żłobków, ośrodków socjoterapeutycznych, prowadzących warsztaty terapii zajęciowej, placówek oświatowo-wychowawczych, domów kultury. Wraz z senatorem Andrzejem Matusiewiczem wskazał na konieczność znalezienia środków rekompensujących samorządom zwiększenie wydatków z tytułu poszerzenia katalogu osób uprawnionych do ulgi. Senator Grażyna Sztark podniosła konieczność rozważnego procedowania nad tą inicjatywą w aspekcie ochrony praw nabytych i szczególnych uprawnień nauczycieli.

Senatorowie postanowili, że przed podjęciem ostatecznej decyzji komisja zwróci się do ministra edukacji narodowej, ministra szkolnictwa wyższego i ministra finansów o wyrażenie opinii w sprawie możliwości wykonania przedmiotowego wyroku. Propozycja ta została zaakceptowana. Postanowiono zatem odroczyć obrady w tym punkcie do czasu uzyskania odpowiedzi od ww. podmiotów.

Konkluzja: Komisja postanowiła odroczyć decyzję w sprawie tego wyroku Trybunału Konstytucyjnego.

Ad 9 Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z 15 lipca 2010 r. (*sygn. akt S 2/10*), dotyczące zrównania wieku emerytalnego kobiet i mężczyzn, także omówił Marek Jarentowski. W postanowieniu sygnalizującym uchybienia i luki w prawie, których usunięcie jest niezbędne do zapewnienia spójności systemu prawnego, trybunał uznał, że choć uzasadnienie różnicowania wieku emerytalnego swe źródła wywodzi z potrzeby zmniejszania różnic społecznych i biologicznych pomiędzy kobietami i mężczyznami, to omawiana sytuacja ma charakter dynamiczny. Zmienia się bowiem rola kobiet w społeczeństwie, ubywa sektorów pracy zawodowej tylko dla jednej płci, wydłuża się przeciętny okres życia, dłuższy w wypadku kobiet, poprawia się stan zdrowia ludności, następuje spadek dzietności, co grozi brakiem zastępowalności pokoleń. W zdaniach odrębnych sędziowie wyrażali pogląd, że skorzystanie z możliwości wcześniejszego udania się na emeryturę jest dyskryminujące dla kobiet, gdyż mechanizm wysokości jej obliczania powoduje, że kobieta udająca się wcześniej na emeryturę ma mniejszą liczbę lat pracy i mniejszą kwotę składek, a większą liczbę lat pobiera emeryturę. Choć wcześniejszy wiek nabycia prawa do pobierania emerytury jest tylko uprawnieniem kobiety, to w kontekście innych przepisów i pod wpływem czynników społecznych kobiety są zmuszane do wcześniejszego przechodzenia na emeryturę.

W celu wykonania orzeczenia biuro legislacyjne zaproponowało stopniowe zmniejszanie dysproporcji w wieku uprawniającym kobiety i mężczyzn do pobierania emerytury poprzez podnoszenie go dla kobiet. Jednocześnie proponuje się pozostawienie możliwości wcześniejszego osiągnięcia wieku emerytalnego osobom przez wiele lat wykonującym prace szkodliwe dla zdrowia, czyli tam, gdzie czynniki biologiczne mogą nadal być uzasadnieniem dla różnicowania wieku emerytalnego.

Ekspert przypomniał ponadto, że 18 listopada 2011 r. prezes Rady Ministrów, przedstawiając wniosek udzielenie Radzie Ministrów wotum zaufania, zaproponował, aby od roku 2013 stopniowo zrównywać i podwyższać wiek przechodzenia na emeryturę kobiet i mężczyzn, docelowo do 67. roku życia. Wiek ten mężczyźni osiągnęliby około 2020 r. a kobiety – około 2040 r. Szczegółowy projekt nie wpłynął jeszcze do Sejmu.

Przewodniczący komisji senator Piotr Zientarski zaproponował, by komisja nie wносиła inicjatywy ustawodawczej w tym zakresie, pozostawiając pierwszeństwo rządowi. Wniosek został przyjęty jednogłośnie (7 głosów za).

Konkluzja: Komisja nie będzie wnosić o podjęcie inicjatywy ustawodawczej w sprawie realizacji tego postanowienia Trybunału Konstytucyjnego.

W posiedzeniu komisji nie uczestniczyły osoby wykonujące działalność lobbingsową.

Opracowanie BPS, BKS